

Din „O mie și un de gândiri”

Ti se pare ca daca dai cuiva bani, esti bun. Intreabă-te, întâi, dacă acești bani sânt un sacrificiu al tău, dacă i-ai muncit tu însuși, sau alții.

Requiescat

Poezia e a lui Ferdinand Freiligrath. O zicea minunat, cu tremur în glas și cald și tânăr, o prietenă: Kaethe Hart, pe ai cărei coșciug au căzut bulgări de pământ amestecați cu zăpadă, în posaca după-amiază a celei de pe urmă zile a anului trecut.

Cel ce-avântă un ciocan, Cel ce 'n mină se trudește, Cel ce seceră în lan Si-o familie hrănește; Cel ce depărtat de noi Poartă năvi în larg de zare, Cel ce țese la război Ca să-și crească fiul mare;

Vrednici sunt de cinste ei! Cinste perlei de sudoare Isvorită 'ntr'un bordei! Cinste mării muncitoare! Biet plugarul e și el Vrednic de cinste, Dard Nu trebui uitat nici cel Ce, flămând, cu mîntea ară!

De-i plecat pe tomuri secl Cătd taine să distragă, De-i pierdut în citre rect Sau de serie versuri, drame, De-i un biet cuvîntător Intr-o cauză străină, De-i savant meditator De grecească și latină;

E și el un proletar! Poamea-i e și lui stăpînă. Păru-i e albit de-amar, Grișile 'n mormint îl mînd. Cu nevoi și neisbînzi Luptă, ca tot muritorul, Plînsul plozilor hămînzî li paralizază sborul.

Mulți am cunoscut așa! Năzuiau spre steri albăstre Și erau silși a sta În mocirla lumii noastre! Strîmtoări și îngredîiti De trudiau, luptau zădărnice De Nevoile bîcînîi, De Destin bătuți amarnic.

Palizi, oșliți scriau Pagini multe — robi ai penei — Pe când roze surideau Pe cărările poenel. Ciocărlii, privighetori Trîlu 'și trimiteau departe: — Ei, cu duhul salahori, — Stau mereu plecați pe carte.

Dacă 'n piept și sîngerau, Ei răbdau cu bărbăție Și cu 'ncredere-și ziceau: „E și viața poeziei!” De-și pierdeau curajul, ei Și-l redobîndeau îndată: „Tot ce țace e pentru ai mei! Cîntea-mi însă-i nepătată!”

Și 'n slăsiți, țără puteri, Scoși din luptă se văzură, Deși 'nvingători mai ieri. Biruții acumă fură, Muza îi mai sîruta Doar în nopțile sihastre Și-atunci geniul lor sbura Liber către zări albăstre.

Dar sub verdele răzor Dorm de mult acu 'n uitare. Fără cruce-i groapa lor, Somnul, — țără de curmare. Fără sprijin rătăcesc Fiții lor prin lumea toată... Cersetori, ei mîsternesc Doar un nume țără pată.

Cinste muncii, slavă ei! Cinste perlei de sudoare! Isvorită 'ntr'un bordei! Cinste mării muncitoare! Biet plugarul e și el Vrednic de cinstire. Dard Nu trebui uitat nici cel Ce, flămând, cu mîntea ară!

VICTOR EFTIMIU

I. ȘARVARI

Mișcarea literară

O plimbare prin literatura rusească de Claudia Millian

Cercetători de ideal în besna maseilor amețite de alcool și de superstiții — scriitorii ruși își răsfărîg sufletul, cheltuin-du-și spiritul în lungi și torturătoare probleme de profetie și adevăr.

Plini de milă pentru mizeria poporului, îndrăgostiți de pământul țării, pe care îl iubesc cu același înconștient fanatism ca și pe Dumnezeu, scriitorii ruși, au revelat o umanitate nouă și necunoscută, aceea a poporului rusec.

Te simți pe nevăzute, luat de mână și plimbat în peisajele întunecoase ale Rusiei, binecuvîntînd nopțile lor mistice, legendele pline de vrăjitorii aurite, ploile triste și egale sau sperîndu-te de tainele închise ale unor suflete neînțelese și mărginite; de dureroasa fatalitate, care leagă pe muje de noroiul pămîntului, de vîntul stepel, de umezeala din „isba”; te simți purtat de aripi satanice, când alături cu Fédor Sologub, urmărești gestul meschin al rău-tății, dus până la crimă și nebunie.

În plimbările astea ciudate, simți alături de tine, într-o protoplasmă, care ți-ar putea semăna până la un punct, agîtându-se sufletul unei ființe fantastice, prin întunecul și lumina, care 'l mută dintr'un aspect în altul, cu virtuozitatea unui mecanic diabolic.

Sufletul rusec iluminat până la viziunea intrupării lui Dumnezeu, răstrînt în lumina unui soare descompus, trece brusc în opacul indoliat al unei neguri de moarte.

Rusul îți poate sugera figura lui Dumnezeu, în timp ce mîna lui aspră și greoaie, poate sugruma respirația unui frate.

Legăți de trecut prin pămînt și deslipiți unui de altul prin lupta pentru reinvierea individuală — ei între ei — trăesc și se distrug, cu seninătatea și convingerea zeilor, chemați să creeze o lume nouă.

Căci în vreme ce Rusia politică pierd în mâini fără dibăcie, și în calcule greșite, poporul rusec se înalță ame-nințător și durabil, deasupra tomurilor de piatră, din care va răsări sufletul lui fantastic și piramidal.

Biblioteca „Dimineața”

S'au dat la tipar și vor apărea peste câteva zile primele numere din Biblioteca „Dimineața” — publicație de popularizare literară și științifică.

Letă lista celor dintăi cinci numere cari vor fi puse în vânzare: GALA GALACTION: „Toamne de odinioară”. ION AGARBICEANU: „Diavolul”.

P. J. JOUVE: „Spitalul”, traducere de Victor Ion Popa. M. SADOVEANU: „Războiul balcanic”. GERARD DE NERVAL: „Măna vrăjită”, traducere de Eug. Bourceanu.

Poeme în proză

Visări

E liniște, în miez de noapte. Ca pustnicul în jălț de piatră — privesc mereu, ca fascinat, la flacăra ce arde în lampa de pe masa mea.

Florul cald al oboselii, balsamic undoește — și inima mi-o simt în piept, străină, ca un orologiu. Un cântec murmură 'n urechi, nesfârșit și monoton, ca apa care curge 'n veci pe-același drum săpat...

Totul a pierit din jurul mi — și greutatea pămîntescă și cugetul din mine însuși. Prin flacăra plîpîndă, ce tremură ca o infinitul, — cu lăcomie ochiul soarbe misterele ca se perindă în lumea dincolo de noi.

Făpturi fluide ca mireasma sau ca năframe vapo-roase, plutesc — cortegii liberate — prin profunzimile 'n-stelate. Prin grădiniile eterne și prin palate cristaline, — prin magice metamorfoze, în triumfale-ascensiuni, — din univ-ers în univers prin armoniile divine, mă simt purtat prin fascina-rea micuței flăcări aurii...

Pericula mă cuprinde în efluvii de uitare — și făptura mea trudită de terori și aspirații — o! ființa mea de sînge, în care Sufletul gemea! — ca o statuie uitată, zace 'n cam-era Visării.

Și timpul n'are nici minute și nici veacuri numărate... Flacăra vibrează pură — în sînul veșniciei pure...

Cu 'n strigăt mut, sbucnit fierbinte, mă pomenesc în întuneric — și iar mă simt în trupul meu, ca sub o stîncă prăvălită.

Și tremurînd de disperare, sub mușcătoarea nostalgie — văd înainte-mi că răsare o lună putredă, cuprînsă într'un hallos distrămat, ce lunecă pe zid și urcă — și iarăși lunecă și urcă... Mă întorc — și apare, pe celalt zid, un chip de zână în aureola pătimirii... Răsărituri și apusuri, în jurul meu se 'ntrec mereu — iar ochii de linx, încercîndu-se, prin fereastră mă privesc... Cu curcubeii, ca reptile, se lînțuiesc și se succesc — iar guri de monștri se deschid ca niște peșteri fără fund...

EUGEN RELGIS